

EDITORIAL

POKÁNÍ JE SETKÁNÍ V LÁSCE

Ve Španělsku nabídl automobilista svezení zaprášenému chodci. Ten odmítl s vysvětlením, že koná kající pouť. A dodal s úsměvem: „Kdybyste věděl, jak sladce chutná pokání!“

Pokání je opravdu Boží dar. Psychoterapeuti oceňují, že tam, kde končí jejich možnosti, dokončuje se proces uzdravení smířením s Bohem. Mezi evangelickými křesťany – i u nás – se ozývají hlasy po oživení liturgické formy pokání, ba po svátostné zpovědi. Přesto nemůžeme tvrdit, že by v církvi i po liturgické obnově svátosti smíření nezůstaly problémy. Biskupský synod na svém 7. zasedání (6. řádném) se jimi má zabývat od 29. září 1983. Také toto číslo je jim věnováno. Některé vidí ostřeji „shora“, jiné věřící „zdola“.

U pastýřů vzbuzuje starost úbytek počtu zpovědí. Zpovědníci hledají sebekriticky příčiny u sebe. Pastoračně se zdůrazňuje vedle „pokání“, zatíženého příchutí soudu a pykání za provinění, spíše „smíření“ s Bohem, vždyť se obnovuje nejen porušený řád (něco), ale hlavně živý, osobní vztah (k Někomu).

Kriticky zní výtka opakovaná po Piu XII. Pavlem VI., že největší hřích současného člověka je to, že ztratil vědomí hříchu. Praktická materializace očividně zeslabuje odpovědnost svědomí, zatímco vzrůstá podléhání pozemské moci všeho druhu. Tento trend ohrožuje samo srdce lidství, natož křesťanství. Zdá se, že jsme v situaci, kdy je třeba jako Jan Křtitel nebo sv. František z Assisi volat „čiňte pokání!“. Ale tady se hlásí problémy jiného druhu, k nimž mají co říci spíše nehierarchické složky církve.

Penitenti odmítají „zpovědní automat“. Zpověď má být událostí ovlivňující další kus života. S tím souvisí otázky, proč se zpovídat člověku, jak často, vztah kající pobožnosti a zpovědi atd. Závažnější nejasnosti vyvolává téma hřích a svědomí. Laici nejsou ochotni přijmout názor kněze, když neodpovídá pravdě (např. „Nevíte, že se nesmí chodit na plovárnu, je to těžký hřích, protože se dává pohoršení!“ – léto 1983). Teologové dnes uznávají, že jejich předchůdci přeháněli, když kvalifikovali množství činů za těžké hříchy, některé dokonce bezvýjimečně. Největší potřeba je propracovat vztah objektivního přestoupení příkázání a subjektivního hříchu, který jediný porušuje vztah k Bohu. Na pořadu jsou i práva a meze osobního svědomí, rozhodování ve sporu povinností, atd. atd.

Asi tento okruh problémů zkoumá toto číslo. Že jsou přitom zúčastněny aspekty historické, ekumenické, psychologické a zkušenostní, to po Druhém vatikánu nepřekvapí.

Teologické texty nejsou normální časopis, jehož jedinou starostí je přinášet novinky z oboru. Po celé třetině století teologické podvýživy by to byl luxus. Považujeme za svou povinnost postupně zaplňovat mezery monotematickými čísly. Nikoli učebnicovými přehledy, nýbrž souborem pohledů co možná centrálních a aktuálních. Hodně překládáme a to záměrně. Odborné myšlení není dnes myslitelné bez stálého styku se světovým forem; odvary nenahradí přímé poznání zápasů

o pravdu, významných autorů a jejich myšlenek. Jejich úroveň nám musí být měřítkem a povzbuzením, od nich se učíme i tím, že je kritizujeme. V době, kdy už teologie Třetího světa začíná měřit síly s ostatními, nemáme právo zaostávat a upadat.

Malé doporučení: čtěte každé číslo jako celek. Problémy a myšlenky se doplňují v různých článcích, ale i v krátkých citátech!